

Ärende nr 38
LS 2015-0092

Miljöprogram för Stockholms läns landsting 2017-2021

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att nedanstående synpunkter arbetas in i Miljöprogram 2017-2021 inför behandling av ärendet i landstingsfullmäktige

Stockholms läns landsting nuvarande miljöprogram är ett bra dokument som med tydlighet visar hur landstingets miljöarbete fortskrider. Landstinget har skaffat sig en trovärdighet i miljöfrågor och har höga ambitioner.

Innevarande miljöprogram bygger på tidigare miljöprogram och självklart ska nästa miljöprogram innehålla lärdomar från tidigare. Därför skickar Vänsterpartiet med några synpunkter som vi vill arbetas in i Miljöprogram 2017-2021 inför behandling av ärendet i landstingsfullmäktige.

För oss är det viktigt att miljöprogrammet inte lever sitt eget liv utan blir en del av det samlande klimat- och miljöarbetet som sker i Stockholms läns landsting. Vi är funder samma på om en separat klimatfärdplan och ett separat miljöprogram verkligen var en bra arbetsgång. Vi tror att miljöprogrammet hade tjänat på att genomsyras av klimatfärdplanens perspektiv. Vi vill även lyfta vikten av att miljöprogrammet genomsyras av resurseffektivitet, cirkulär ekonomi och ett globalt hållbarhetstänk som sätter in Stockholms läns landsting i ett sammanhang av globala utmaningar inom klimat och miljö. Ett miljöprogram som genomsyras av klimathänsyn, hänsyn till jordens ändliga resurser, cirkulär ekonomi och globala utmaningar har självklart också tydliga uppföljningsbara mål som leder till att Stockholms läns landstings totala avtryck minskas.

På samma sätt som det nya miljöprogrammet ska ha en tydlig koppling till landstingets klimatarbete ska det regionala utvecklingsperspektivet och den nya RUFSS 2050 vara tongivande och integrerade. Landstinget är den centrala aktören i utmaningen att uppfylla de långsiktiga mål som finns i RUFSS 2010 och i samrådsförslaget av nästa regionala utvecklingsplan RUFSS 2050.

Miljöprogrammet måste även kopplas till det regionala trafikförsörjningsprogrammet och arbetet med att öka andelen som reser kollektivt. Det har sagts i många sammanhang – den viktigaste åtgärden som landstinget kan göra för klimatarbetet är att öka andelen i länet som reser kollektivt. Trafikverket kräver också en minskning av bilresandet i länet på 14 procent fram till 2030 för att klara de nationella klimatmålen. Det är en stor utmaning att möjliggöra för- och motivera människor att resa med kollektivtrafiken och inte med egen bil. Stockholms län har väl fungerande kollektivtrafik för resor in mot de centrala delarna men för resor mellan de radiella spåren, tunnelbana, pendeltåg, är bilen det färdmedel som går fortast. En stor utmaning är också att underlätta byten för kollektivtrafikresenärer. En resa med kollektivtrafiken som innehåller ett eller flera byten görs i stort sett alltid snabbast med bil. Där har cykeln en möjlighet att vinna marknadsandelar, en cykelresa har oftast ett dörr-till-dörr-perspektiv precis som en bilresa och kan i vissa lägen vara ett smidigare färsätt än en bilresa.

Landstinget har en stor utmaning när det gäller att energieffektivisera sitt fastighetsbestånd och sänka användningen av verksamhetsenergi. Tyvärr har målen i innevarande miljöprogram inte nåtts och utvärderingar visat att inte ens målet med 10 procents energieffektivisering till 2021 har nåtts. Och nu förs samma mål, 10 procent till 2021, in i förslaget till nytt miljöprogram. Här måste landstinget ta krafttag. Vi vill att landstingets energiförbrukning ska halveras till 2030.

Landstingets revisorer har vid flera tillfällen lyft fram att det finns brister när det gäller såväl målformulering, incitament, styrning som uppföljning och redovisning av energieffektiviseringen. Det är anmärkningsvärt att förslaget till nytt miljöprogram 2017-2021 inte tydliggör eller hanterar de rekommendationer som revisorerna fört fram.

Vidare behöver landstinget arbeta tydligare med mål och riktlinjer för livscykelanalyser av investeringar i fastigheter och infrastruktur. Varje stor nybyggnad eller ombyggnad, inom fastighet eller spår måste följas upp utifrån ett livscykelperspektiv. Landstinget ska veta hur byggprocessen går till, vad den innehåller, vilka utsläpp som genereras av den och vad som byggs in i våra anläggningar.

Flera remissinstanser har även uppmärksammat att styrning, genomförande och uppföljning är otydligt beskrivet i miljöprogrammet. Tidigare utvärderingar har visat liknande brister och att det finns ett stort behov av kompetens och resurser i landstinget verksamheter.